

**ОГЛЯД ДИСЕРТАЦІЙ, ЗАХИЩЕНИХ У СПЕЦІАЛІЗОВАНІЙ
ВЧЕНІЙ РАДІ Д 41.177.01 В ІНСТИТУТІ ПРОБЛЕМ РИНКУ ТА
ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ НАН УКРАЇНИ
У 2010 РОЦІ**

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 08.00.03 – ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМ**

**РЕДІНА ЄВГЕНІЯ ВАЛЕНТИНІВНА «УДОСКОНАЛЕННЯ
ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМА РЕЄСТРАЦІЇ СУДЕН В УКРАЇНІ»
(к.е.н.)**

*Науковий керівник доктор економічних наук, професор Котлубай
Олексій Михайлович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних
досліджень НАН України, заступник директора з наукової роботи,
завідувач відділу ринку транспортних послуг*

*Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень НАН України*

Дисертація присвячена дослідженню економічних основ ефективного функціонування механізму реєстрації суден України.

В дисертації досліджуються теоретичні, методичні та практичні аспекти удосконалення економічного механізму реєстрації суден в Україні. Досліджено умови реєстрації в світовій та національній практиці, умови плавання світового флоту під різними прапорами та умови роботи флоту в аренді та бербоут-чартері.

Розроблені теоретичні основи обґрунтування принципів та особливостей формування економічного механізму реєстрації флоту та проведено наукове обґрунтування економіко-правових основ стандартів реєстрації.

Сформульовані вимоги до формування та ефективного функціонування міжнародного реєстру суден в Україні як одного з факторів, які забезпечують розвиток національного судноплавства. Розроблено економічний механізм реалізації Закону «Про Міжнародний реєстр суден України».

Теоретичні положення, науково-методичні розробки та практичні рекомендації, які отримані за результатами виконаного дослідження, використано в науковій, навчальній і практичній діяльності.

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 08.00.04 – ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ
ПІДПРИЄМСТВАМИ (ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ)**

**БУРЕНКО ЮЛІЯ ОЛЕКСАНДРІВНА «СТРАТЕГІЧНЕ
УПРАВЛІННЯ ПЕРЕРОБНИМИ ПІДПРИЄМСТВАМИ НА ОСНОВІ
РЕСУРСНО-ОРІЄНТОВАНОГО ПІДХОДУ» (к.е.н.)**

*Науковий керівник доктор економічних наук, професор Шарко
Маргарита Василівна, Херсонський національний технічний університет
Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри економіки і
підприємництва*

*Робота виконана у Херсонському національному технічному
університеті Міністерства освіти і науки України*

Дисертація присвячена системному вирішенню проблемних питань ресурсного та організаційного забезпечення ефективного розвитку переробного виробництва в умовах наближення кризових ситуацій. В роботі розкрита економічна сутність й методичні підходи до дослідження процесів трансформації ресурсів у вартість продукції переробних підприємств. На основі аналізу характеристик категоріальних понять стратегічного управління запропонована авторська редакція поняття стратегічна конкурентоспроможність, яка враховує здатність до швидкої адаптації умов господарювання. Проведена діагностика стану і ефективності використання ресурсного, виробничого та інноваційного потенціалу переробних підприємств. Виявлені та класифіковані проблеми, які є на шляху їх розвитку. Запропоновано організаційно-економічний механізм стратегічного управління переробними підприємствами, який побудовано на формуванні структури управління, аналізі характеристик інформаційних ситуацій, спрямованості їх розв'язання, побудові ієрархії підпорядкувань та інформаційної архітектури, що дозволяє виключити суб'єктивізм у прийнятті рішень й оптимізувати весь процес управління конкурентоспроможністю.

Розроблені принципи та інструментарій вибору функціональних стратегій виробництва, які відображають досягнення стійкості за рахунок аналізу взаємодій виробничих факторів з динамічними змінами середовища в процесі ресурсного забезпечення переробного виробництва.

**ВОЛКОВА ОКСАНА ДМИТРІВНА «ДІАГНОСТИКА СТАНУ
ТА ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ
ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПІДПРИЄМСТВ
ХЛІБОПЕКАРСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ)» (к.е.н.)**

Науковий керівник доктор економічних наук, професор Осіпов Павло Володимирович, Одеська національна академія харчових технологій, завідувач кафедри економіки промисловості

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України

Дисертаційну роботу присвячено дослідженням в сфері створення методичного інструментарію діагностики стану фінансового потенціалу підприємств хлібопекарської промисловості на основі його вимірювання та оцінки.

В роботі визначено сутність, принципи та особливості формування фінансового потенціалу підприємства, його взаємозв'язок з іншими потенціалами підприємства та запропоновано розглядати сумарний фінансовий потенціал підприємства, складовими якого є: власний фінансовий потенціал, позиковий фінансовий потенціал та потенціал залучених фінансових коштів. Розроблено алгоритм і методичний підхід діагностики стану сумарного фінансового потенціалу хлібопекарських підприємств, які базуються на вимірюванні та оцінці кожної його складової та дозволяють визначити ступінь використання та резерви як сумарного фінансового потенціалу, так і його складових. Запропоновані основні напрямки нарощування фінансового потенціалу підприємств хлібопекарської промисловості.

**ВОРОБІЄНКО СЕРГІЙ ПЕТРОВИЧ «ВПЛИВ
ІННОВАЦІЙНОЇ СКЛАДОВОЇ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ
ПОСЛУГ» (к.е.н.)**

Науковий керівник доктор економічних наук, професор Гранатуров Володимир Михайлович, Одеська національна академія зв'язку ім. О.С. Попова, професор кафедри управління проектами та системного аналізу

Робота виконана в Одеській національній академії зв'язку ім. О.С. Попова Міністерства транспорту та зв'язку України.

Дисертаційна робота присвячена розробці теоретичних положень та практичних рекомендацій, спрямованих на визначення та обґрунтування методів оцінки впливу інноваційної складової на рівень конкурентоспроможності телекомунікаційних послуг. Проаналізовано стан телекомунікаційного ринку України з позицій його відповідності вимогам інформаційного суспільства до телекомунікаційних мереж та послуг. Обґрунтовано вплив конкурентного середовища та рівня

конкуренції на розвиток телекомунікаційного ринку України. Визначено та обґрунтовано склад критеріїв та факторів конкуренто-спроможності, виділено критерії, які віднесено до інноваційної складової конкурентоспроможності телекомунікаційних послуг. Досліджено вплив інновацій на значення критеріїв конкурентоспроможності телекомунікаційних послуг. Розроблено методи врахування впливу інноваційної складової на рівень конкурентоспроможності телекомунікаційних послуг.

ГАЛЬКО ЛЮДМИЛА РОМАНІВНА «ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА ПІДТРИМКА ЕКОНОМІЧНОЇ СТІЙКОСТІ ПРОМИСЛОВОГО ПІДПРИЄМСТВА» (к.е.н.)

Науковий керівник доктор економічних наук, професор Гринчуцький Валерій Іванович, Тернопільський національний економічний університет Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри економіки підприємств і корпорацій

Робота виконана у Тернопільському національному економічному університеті Міністерства освіти і науки України

У дисертації досліджуються теоретичні, методичні та практичні аспекти забезпечення та підтримки економічної стійкості промислових підприємств, а саме, підприємств швейної промисловості. Досліджено сутність та основний зміст економічної стійкості підприємства, структурізовано її складові елементи та встановлено систему взаємозв'язків між ними. Згруповано чинники зовнішнього та внутрішнього середовища функціонування, запропоновано нові підходи до інтегральної оцінки рівня економічної стійкості, яка враховує рівневі аспекти стійкого розвитку підприємства. Проведено системний аналіз стану та перспектив розвитку швейної промисловості України, оцінено потенційні можливості та інвестиційну привабливість підприємств сектору пошиття одягу. Удосконалено механізм забезпечення та підтримки економічної стійкості підприємства шляхом впровадження системи управління ризиками та розроблення моделі комплексної реструктуризації. Обґрунтовано необхідність та економічну доцільність удосконалення системи збуту готової продукції шляхом створення вертикальних маркетингових структур. Ідентифіковано основні причини порушення стійкого розвитку підприємства та визначено механізм його протікання, на основі чого запропоновано шляхи відновлення економічної стійкості.

ГОНЧАРУК АНАТОЛІЙ ГРИГОРОВИЧ «ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ ЕФЕКТИВНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ)» (д.е.н.)

Науковий консультант доктор економічних наук, професор Продіус Іван Прокопович, Одеський національний політехнічний університет Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри менеджменту

Робота виконана в Одеському національному політехнічному університеті Міністерства освіти і науки України.

У дисертації на основі проведеного теоретико-методологічного обґрунтування концептуальних і методичних положень, пов'язаних з управлінням ефективністю промислового підприємства в ринкових умовах господарювання, вироблено низку методичних та організаційних нововведень, що в сукупності складають цілісний механізм управління, який забезпечує стійкість і безперервність процесу підвищення ефективності промислового підприємства, зокрема: розроблено методичні положення з трьохрівневого аналізу ефективності промислового виробництва; модель здійснення зовнішнього бенчмаркінгу ефективності; систему оцінки ефективності підприємства; методику здійснення внутрішнього бенчмаркінгу ефективності; модель мотивації для системи управління ефективністю підприємства; обґрунтовано організацію галузевих і регіональних агенцій з бенчмаркінгу тощо. Використовуючи розроблені методичні положення, проведено аналіз ефективності підприємств харчової промисловості України, за результатами якого вироблено рекомендації з підвищення ефективності діяльності підприємств та галузей харчової промисловості.

ЖИХАРЄВА ВЛАДА ВІКТОРІВНА «НАУКОВІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЯМИ В РОЗВИТОК ФЛОТУ СУДНОПЛАВНИХ КОМПАНІЙ» (д.е.н.)

Науковий консультант доктор економічних наук, професор Котлубай Олексій Михайлович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, заступник директора з наукової роботи

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України і Одеському національному морському університеті Міністерства освіти і науки України.

Дисертація присвячена розробці наукових основ управління інвестиціями в розвиток флоту судноплавних компаній.

Розроблено концептуальні положення та підходи до управління інвестиціями в розвиток флоту судноплавних компаній. Обґрунтовано наукові підходи до управління інвестиційним капіталом судноплавних

компаній. Удосконалено теоретичні основи планування інвестицій судноплавних компаній. Розроблено економічний інструментарій управління ризиками інвестицій в розвиток флоту судноплавних компаній.

Обґрунтовано умови ефективної реалізації інвестицій в розвиток флоту судноплавних компаній України.

КАТКОВА НАТАЛЯ ВОЛОДИМИРІВНА «ПЛАНУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ОЛІЙНОГО ВИРОБНИЦТВА» (к.е.н.)

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент Мірошніченко Олексій Володимирович, Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України, докторант

Робота виконана в Національному університеті кораблебудування ім. адмірала Макарова Міністерства освіти і науки України

У дисертаційній роботі уточнено поняття «планування ефективності діяльності»; визначено основні складові планування ефективності; зроблено аналіз критеріально-методичних підходів щодо оцінки ефективності діяльності підприємств та відповідності їх вимогам управління в ринковій економіці; досліджено методичний інструментарій оптимального управління ефективністю олійного виробництва в ринкових умовах. Здійснено аналіз основних показників та тенденцій розвитку олійного виробництва України; визначені, систематизовані та оцінені фактори ефективності олійнодобувних підприємств.

Для реалізації покращення процесу планування ефективності олійнодобувних підприємств запропоновано використання механізму, який передбачає виокремлення чинників, які справляють найбільший вплив на ефективність, його кількісне вимірювання, використання збалансованої системи показників, моделювання оптимальної структури виробництва та розробку програм ефективного розвитку підприємства за пріоритетними напрямками. Розроблено моделі оптимізації програми виробництва олійної продукції; модель залежності прибутку олійного підприємства від впливу ринкових факторів; обґрунтовано пропозиції щодо стратегій підвищення ефективності олійного виробництва.

КОВБАСЮК ДМИТРО ОЛЕКСАНДРОВИЧ «ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИХ СТРАТЕГІЙ НА МІКРОРІВНІ» (к.е.н.)

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Захарченко Віталій Іванович, Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова Міністерства освіти і науки України, професор кафедри економіки та управління

Робота виконана в Одеському національному університеті ім. І.І. Мечникова Міністерства освіти і науки України

Дисертацію присвячено розробці теоретико-методологічних і методичних основ формування мікрорівневих інвестиційно-інноваційних стратегій. В роботі розглянуто основні положення теорії стратегічного управління інноваційними процесами. Виявлено особливості становлення та сформовано організаційно-економічні моделі ринку інновацій. Здійснено класифікацію інтелектуальних продуктів і на цій основі визначено кількісні межі ринку інновацій.

Розроблено систему класифікаційних ознак і вимог до форм організації інноваційних процесів. Визначено що основою промислового розвитку є великі виробничі структури, рівень інноваційного розвитку яких рекомендується визначати на основі показника інноваційної ємності окремих виробів. Доведено, що вибір інвестиційно-інноваційної стратегії пов'язаний з інноваційним рівнем підприємства і його становищем на ринку. Розроблено рекомендації для визначення найкращої інноваційної стратегії.

Запропоновано систему маркетингових стратегій, що дозволяє врахувати ситуацію на ринку кінцевого продукту, новизну кінцевого продукту й новизну інтелектуального продукту. На основі класифікації інтелектуальних продуктів, створених на виробництві, визначено процедуру їхнього маркетингу, дані підходи було апробовано на ВАТ “Одеський завод радіально-свердлильних верстатів” і АТВТ “Первомайськдизельмаш”.

КОСТЮЧЕК ОЛЬГА МИХАЙЛІВНА «ФОРМУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ОНОВЛЕННЯ ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ НА ПІДПРИЄМСТВІ» (к.е.н.)

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор Захарченко Віталій Іванович, Одеський національний університет ім. І.І.Мечникова Міністерства освіти і науки України, професор кафедри економіки та управління

Робота виконана в Одеському національному університеті ім. І.І. Мечникова Міністерства освіти і науки України

Дисертація присвячена розробці концептуальних та методичних аспектів формування організаційно-економічного механізму активізації процесу оновлення високотехнологічної продукції на підприємствах машинобудування. Як ключовий елемент такого механізму, в роботі було виділено типові організаційні модулі, які враховують економічну циклічність розвитку машинобудівного підприємства. Механізм враховує взаємодію інноваційних, технологічних і організаційних циклів та їх коливань у процесі розвитку підприємства. Розроблено методичку адаптивного планування на стратегічному й поточному рівні, імітаційну модель гнучкого виробництва.

Практичне значення дисертаційної роботи складають: методичні підходи систематизації взаємодіючих факторів виробництва, пропозиції з організаційного супроводження програм оновлення високотехнологічної продукції, методика групової організації підготовки багатомоделного машинобудівного виробництва на засадах інформаційно-пошукових комп'ютерних систем, розробка механізму управління інноваційними програмами.

КРИСЮК ЛАРИСА МИХАЙЛІВНА «ЕКОНОМІЧНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УПРАВЛІНСЬКОГО МОНІТОРИНГУ ПРИ ОПЕРАЦІЙНОМУ МЕНЕДЖМЕНТІ У СУДНОПЛАВНИЙ КОМПАНІЇ» (к.е.н.)

Науковий керівник кандидат економічних наук, старший науковий співробітник Липинська Олена Андріївна, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, с.н.с. відділу ринку транспортних послуг

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національній академії наук України

Дисертаційна робота присвячена дослідженню і розробці теоретичних і методичних підходів до формування системи управлінського моніторингу на судноплавних підприємствах.

Автором розроблено теоретико-методичні основи формування поведінки судового менеджера при операційному управлінні роботою судна. Набули подальшого розвитку складові процесу управління прибутком та витратами в судноплавних компаніях. Отримав подальший розвиток процес використання елементів комплексного маркетингу та організаційно-методичне забезпечення формування системи управління фінансовими результатами судноплавних компаній. Удосконалено систему управління фінансовими результатами судноплавних компаній. Розроблена класифікація чинників, що впливають на процес формування фінансових результатів операційної діяльності судноплавних компаній та

класифікація експлуатаційних витрат судноплавних компаній за ознаками альтернативності рішень

Отриманні в дисертаційній роботі результати спрямовані на підвищення ефективності управління судноплавним підприємством шляхом вдосконалення організаційно-економічних основ побудови управлінського моніторингу при операційному менеджменті у судноплавній компанії.

ЛОСІКОВА ОЛЕНА ОЛЕКСАНДРІВНА «ЕКОНОМІКО-ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ В МОРСЬКИХ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПОРТАХ УКРАЇНИ» (к.е.н.)

Науковий керівник доктор економічних наук, професор Куліков Юрій Миколайович, Одеський державний економічний університет Міністерства освіти і науки України, професор кафедри управління персоналом та економіки праці

Робота виконана в Одеському державному економічному університеті Міністерства освіти і науки України

Дисертація присвячена дослідженню еволюцію розвитку концептуальних положень, що формують сучасну теорію мотивації та можливості застосування її окремих моделей в морських портах через соціальний менеджмент. Обґрунтована фінансово-

економічна можливість створення необхідних стимулів для підвищення існуючого рівня мотивації персоналу в досліджуваних портах. За результатами соціологічного дослідження визначено ступінь використання мотиваційного ресурсу та пріоритетів у створенні стимулів до мотивованої праці персоналу морських портів. Розроблено організаційно-економічний механізм удосконалення матеріального стимулювання, як головного пріоритету в мотивації персоналу морських портів з обґрунтуванням межі використання ефекту мультиплікатора у взаємозалежності заробітна плата – продуктивність праці. Обґрунтовано шляхи використання мотиваційного ресурсу для покращення економічної діяльності морських портів через синергетичний ефект стимулюючої ролі на персонал кожного із значущих зовнішніх мотиваторів. Розроблено методичний підхід до визначення раціонального співвідношення інвестицій в людський та основний капітал.

МАКАРЕНКО СЕРГІЙ МИКОЛАЙОВИЧ «ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ ШЛЯХОМ ОПТИМІЗАЦІЇ РЕСУРСОСПОЖИВАННЯ (НА ПРИКЛАДІ ЛЕГКОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ)» (к.е.н.)

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент КОПОСОВ Геннадій Олександрович, Херсонський національний технічний університет Міністерства освіти і науки України, доцент кафедри економіки підприємництва

Робота виконана у Херсонському національному технічному університеті Міністерства освіти і науки України.

Дисертацію присвячено обґрунтуванню теоретико-методичних положень і практичних рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності підприємств легкої промисловості на засадах оптимізації споживання ресурсів.

Досліджено еволюцію теоретичних положень сутності конкуренції і конкурентоспроможності в системі ринкових відносин. Проаналізовано динаміку змін основних техніко-економічних показників господарської діяльності підприємств легкої промисловості регіону, визначено стратегічні альтернативи їх подальшого функціонування. Ідентифіковано фактори забезпечення конкуренто-спроможності підприємств. Удосконалено класифікаційні основи градації конкурентоспроможності підприємств легкої промисловості.

На основі запропонованого критерію мінімізації собівартості розроблено організаційно-економічну систему оптимізації ресурсоспоживання. Обґрунтовано заходи та напрями розвитку підприємств легкої промисловості, пов'язані з оптимізацією ресурсоспоживання.

ПАЛАГІНА ІРИНА ВОЛОДИМИРІВНА «ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ІННОВАЦІЙНИМ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА» (к.е.н.)

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент Черкасова Тетяна Ігорівна, Одеський національний політехнічний університет, доцент кафедри економіки підприємств

Робота виконана в Одеському національному політехнічному університеті Міністерства освіти і науки України.

Дисертація присвячена дослідженню питання підвищення результативності стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства на основі забезпечення контролю за реалізацією стратегічних рішень.

В результаті узагальнення теоретичних засад інноваційної діяльності та економічного розвитку запропоновано удосконалене визначення економічного розвитку промислового підприємства на інноваційній основі. Уточнено визначення «стратегії інноваційного розвитку», розроблено Систему стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства (СУІРП), а також вдосконалено креативну концепцію управління.

На основі комплексного аналізу інноваційного розвитку в Україні зроблено висновок про неефективність систем стратегічного управління на вітчизняних підприємствах машинобудування, зокрема такої складової, як контроль. У відповідності із орієнтацією на інноваційну діяльність, запропоновано уточнення методів стратегічного управління промисловим підприємством. Вдосконалено ресурсно-ринковий підхід на стадії формування стратегії. Обґрунтовано впровадження Збалансованої системи показників (ЗСП), запропоновано її модифікацію відповідно до інноваційного розвитку підприємств машинобудування; виділено проєкцію «Податки»; проєкцію «Фінанси» розподілено на «зони фінансового контролю»; додано аналітичний блок визначення результативності системи контролінгу на підприємстві. Рекомендовано створення нового діючого елемента оргструктури підприємства – Ради стратегічного управління розвитком підприємства. Розроблено механізм організаційно-методичного забезпечення стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства.

ПОСТОЛОВ ЄГОР МИХАЙЛОВИЧ «ОЦІНКА ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ» (к.е.н.)

Науковий керівник доктор економічних наук, професор, академік НАН України Буркинський Борис Володимирович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, директор

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Дисертація присвячена удосконаленню методології та методичних підходів до оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств.

Обґрунтовано методологічні положення і розроблено методичний підхід до оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності промислових підприємств на основі багатомірного статистичного аналізу внеску інноваційного фактору в сукупні економічні результати господарської діяльності підприємств і зіставлення економічного ефекту, що припадає на частку інноваційних заходів, з витратами на інноваційну діяльність.

Запропонований методичний підхід апробовано на прикладі задачі оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності підприємств чорної металургії України. Отримано кількісні оцінки економічної ефективності інноваційної діяльності підприємств галузі та виявлені закономірності її динаміки за досліджений період.

РАКША НАТАЛЯ ВІКТОРІВНА «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ МАЛИХ ПІДПРИЄМСТВ» (к.е.н.)

Науковий керівник доктор економічних наук, професор Герасимчук Зоряна Вікторівна, Луцький національний технічний університет, перший проректор

Робота виконана в Луцькому національному технічному університеті.

Робота присвячена теоретичним, методологічним та методичним питанням підвищення конкурентоспроможності малих підприємств в умовах змінного зовнішнього середовища. Виявлено та проаналізовано сукупність конкурентних переваг для різних груп малих підприємств, що впливають на рівень їх конкурентоспроможності, на основі чого, визначено організаційно – економічний механізм підвищення рівня конкурентоспроможності малих підприємств, який сприяє ефективності управління суб`єктом господарювання в умовах змінного зовнішнього середовища та жорсткого конкурентного тиску.

У роботі виділено модель вибору стратегії розвитку малого підприємства на основі специфіки його діяльності та рівня конкурентоспроможності, що відповідає сучасному стану економіки України та сприяє підвищенню рівня конкурентоспроможності малих підприємств.

Обґрунтовано необхідність оцінювання ефективності маркетингового управління малими підприємствами з метою подальшого поліпшення діяльності суб`єктів господарювання і підвищення рівня їх конкурентоспроможності. Відповідно, запропоновано методичні підходи до оцінювання рівня конкурентоспроможності малих підприємств та ступеня володіння ним конкурентними перевагами, враховуючи специфіку діяльності суб`єктів господарювання.

РОМАНЕНКО КАТЕРИНА МИХАЙЛІВНА «МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДІЯЛЬНОСТІ ТРАНСПОРТНО-ЕКСПЕДИТОРСЬКИХ КОМПАНІЙ» (к.е.н.)

Науковий керівник доктор економічних наук, доцент Кібік Ольга Миколаївна, Одеський національний морський університет Міністерства освіти і науки України, професор кафедри економіки підприємства і підприємництва

Робота виконана в Одеському національному морському університеті Міністерства освіти і науки України

Дисертаційна робота присвячена дослідженню та розробці методичних підходів щодо формування результатів діяльності транспортно-експедиторських компаній в ринкових умовах.

Вперше, виходячи з принципів діяльності транспортно-експедиторської компанії як агента-посередника, розроблено методичні основи процесу формування результатів її функціонування на підставі визначення економічних інтересів клієнта щодо забезпечення просування вантажу, його основних пріоритетів при встановленні розміру винагороди експедитора та формування у клієнтури попиту на застосування прогресивних форм і складових експедиторської діяльності. Дістало подальшого розвитку організаційне забезпечення процесу формування надходжень транспортно-експедиторських компаній шляхом застосування варіативних підходів до формування системи центрів відповідальності та оцінки результатів їхнього функціонування, обґрунтування засобів формування попиту на нові елементи експедиторських послуг та форми співпраці. Вдосконалено класифікацію чинників, що впливають на рівень надходжень транспортно-експедиторських компаній, яка містить вартість послуги, їх обсяг, номенклатуру, масштаби компанії, сезонність та рівень попиту на вантаж клієнтів, характер відносин з клієнтами, попит на послуги ТЕК тощо.

РОЩІНА ІННІЛЬ ВІКТОРІВНА «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ПРОЦЕСАМИ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ МОРСЬКИХ ПОРТІВ» (к.е.н.)

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент Москвіченко Ірина Михайлівна, Одеський національний морський університет, доцент кафедри менеджменту і маркетингу

Робота виконана в Одеському національному морському університеті Міністерства освіти і науки України

Дисертаційна робота присвячена розробці та дослідженню організаційно-економічних основ управління процесами інноваційного розвитку морських портів.

Вперше розроблені організаційно-економічні основи стратегічного управління інноваційним розвитком морських портів. Запропоновано концептуальну схему дворівневого морського інноваційного кластера як найбільш доцільну організаційно-економічну форму активізації інноваційного розвитку морських портів. Розроблено методичні положення попереднього вибору інновацій. Розроблено динамічні моделі відтворення парку портових перевантажувальних машин з урахуванням їх фізичного й морального зносу у випадку одного або декількох причалів, які дозволяють визначити оптимальні строки й обсяги заміни старих машин на машини інноваційного типу.

ТИХОНОВА ІРИНА МИКОЛАЇВНА «ФІНАНСОВІ ІНСТРУМЕНТИ ПІДВИЩЕННЯ ДІЛОВОЇ АКТИВНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ МАШИНОБУДУВАННЯ» (к.е.н.)

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент Квач Ярослав Петрович, Одеський інститут фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі, директор

Робота виконана в Одеському інституті фінансів Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі Міністерства фінансів України

Дисертація присвячена розробці теоретичних положень та обґрунтуванню методичних і практичних рекомендацій щодо формування організаційно-економічних основ управління діловою активністю підприємств з використанням фінансових інструментів. В роботі, зокрема, узагальнено теоретичні засади функціонування підприємства як самоорганізаційної системи; визначено властивості машинобудівних підприємств, що складають основу стимулювання підвищення їх ділової активності; систематизовано зовнішні та внутрішні чинники впливу на підвищення ділової активності. Проведено порівняльний аналіз ділової активності підприємств з виробництва металевих конструкцій та визначено недоліки в управлінні діловою активністю підприємств на сегменті ринку, що розглядається. Обґрунтовано доцільність використання фінансових інструментів підвищення ділової активності підприємства при формуванні товарної політики. Розкрито можливості моделювання обліково-аналітичних розрахунків показників і чинників та обчислення інвестиційних проектів на основі теорії розпізнавання фінансово-господарських ситуацій та теорії чутливості. Запропоновано можливі альтернативи підвищення ділової активності підприємства з урахуванням життєвого циклу та конкурентних позицій підприємства.

**ШВОРОБ ГАННА МИКОЛАЇВНА «УДОСКОНАЛЕННЯ
УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ КОНОПЛЕПЕРЕРОБНИХ
ПІДПРИЄМСТВ» (к.е.н.)**

*Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент Кочубей
Марина Євгенівна, Херсонський національний технічний університет
Міністерства освіти і науки України, доцент кафедри бухгалтерського
обліку*

*Робота виконана в Херсонському національному технічному
університеті Міністерства освіти і науки України*

У дисертаційній роботі на основі результатів теорії та практики управління розвитком коноплепереробних підприємств обґрунтовано, що основними особливостями сучасного етапу ринкової трансформації економіки вітчизняної коноплепереробної галузі є перехід до інноваційної економіки і водночас необхідність відродження галузі, відновлення її ролі у господарському комплексі України. Обґрунтовано доцільність застосування відповідних математичних інструментів визначення якісних характеристик інноваційних управлінських рішень – їх маневреності, еластичності, напруженості, надійності і актуальності. Показано, що основним джерелом синергетичного ефекту для кластерної форми інтеграції коноплепереробних підприємств є взаємодоповнюваність підприємств різних галузей, об'єднаних єдиною метою, й запропоновано оцінювати ефективність такого об'єднання, крім традиційно застосовуваних економічних показників, також за показниками підвищення ринкової вартості капіталів учасників об'єднання та додаткового грошового потоку в об'єднанні. Обґрунтовано і запропоновано доповнити методикау визначення ефекту інтеграційного об'єднання підприємств.

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 08.00.05 – РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І
РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА**

**ГОЛОВЧЕНКО ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА «ТЕОРЕТИКО-
МЕТОДОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОДОЛАННЯ ЗАГРОЗ
СТАБІЛЬНОМУ ЕКОНОМІЧНОМУ РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ
УКРАЇНИ» (д.е.н.)**

*Науковий консультант доктор економічних наук, професор
Захарченко Віталій Іванович, Одеський національний університет імені ІІ
Мечникова Міністерства освіти і науки України, професор кафедри
економіки і управління*

*Роботу виконано в Одеському державному університеті
внутрішніх справ Міністерства внутрішніх справ України*

Дисертація присвячена формуванню концептуальних теоретичних засад, розробці методологічного забезпечення, а також розробці та науковому обґрунтуванню прикладних практичних рекомендацій стосовно подолання загроз стабільному економічному розвитку регіонів України як найважливішої науково-практичної проблеми. Сформовано концептуальні підходи до аналізу закономірностей і особливостей гарантування економічної безпеки в умовах тінізації національної та регіональної економіки, визначено закономірності зміни рівня економічної безпеки за окремими регіонами України, та теоретичні підходи до дослідження тіньової економіки як прояви кризових явищ соціально - економічного розвитку на різних рівнях управління, сформульовано концепцію протидії тіньовим економічним трансакціям з позиції забезпечення економічної безпеки регіону, розроблено методику оцінки взаємовпливу тіньової і економічної безпеки регіону та методологічні рекомендації для оцінки рівня економічної безпеки в регіоні в умовах трансформаційної економіки. Розроблено концепцію мінімізації впливу тіньової економіки на соціально-економічний розвиток, проведено сценарний аналіз наслідків її реалізації, та запропоновано модель оцінки рівня економічної безпеки на основі порівняльного аналізу показників регіонального розвитку. Розроблено прогноз зміни рівня економічної безпеки в регіонах України та концептуальні основи мінімізації негативного впливу тіньового сектору економіки регіону.

ЄРМАКОВА ОЛЬГА АНАТОЛІЇВНА «ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРИМОРСЬКИХ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ НА ОСНОВІ КЛАСТЕРНОЇ МОДЕЛІ» (к.е.н.)

Науковий керівник доктор економічних наук, доцент Осипов Володимир Миколайович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, завідувач відділу соціально-економічного розвитку приморських регіонів

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України

Дисертаційна робота присвячена розвитку теоретичних, методичних та прикладних засад підвищення конкурентоспроможності регіону на основі кластерної моделі.

В роботі запропоновано концептуальний підхід до підвищення конкурентоспроможності регіону шляхом реалізації моделі виходу регіону на світовий ринок крізь збираючу „кластерну лінзу”, яка концентрує в собі конкурентні переваги регіону, посилює їх перевагами кластерного розвитку та стає потужним інструментом підвищення економічного впливу регіону на світовому ринку, а також концептуальний підхід до формування в Одеській області сервісного металокластеру.

Удосконалено методичний підхід до оцінки ефективності функціонування кластеру в регіоні, який враховує додатковий економічний ефект, що створюється в рамках кластеру. Доведено доцільність застосування кластерної моделі до розвитку морегосподарського комплексу приморських регіонів України, а також трьохрівневої моделі інтеграції приморських регіонів (на рівні держав, на рівні прикордонних адміністративно-територіальних одиниць, на рівні кластерів). Класифіковано задачі кластерної політики України.

ЗАБАРНА ЕЛЕОНОРА МИКОЛАЇВНА «ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ ІННОВАЦІЙНО-ІНВЕСТИЦІЙНОЇ СИСТЕМИ РЕГІОНУ: ТЕОРІЯ, МЕТОДОЛОГІЯ ТА МЕХАНІЗМ» (д.е.н.)

Науковий консультант доктор економічних наук, професор Харічков Сергій Костянтинович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, заступник директора Інституту з наукової роботи

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень Національної академії наук України

В дисертаційній роботі розроблено теоретико-методологічні підходи до формування інтегрованої інноваційно-інвестиційної системи регіону як бази реалізації інноваційної моделі розвитку економіки України. Визначено сутність понятійно-категоріального апарату: інноваційно-інвестиційний потенціал, клімат та активність регіону. Науково обґрунтовано зміст системи мотивації до інноваційно-інвестиційної діяльності. Запропоновано механізм прискореної реалізації інноваційно-інвестиційних проектів. Визначено додаткові джерела фінансування інноваційних проектів. Сформульовано систему принципів формування сучасної регіональної інноваційно-інвестиційної політики. Узагальнено методичні підходи до оцінки економічної ефективності інноваційно-інвестиційних рішень та запропоновано розрахунки бюджетного ефекту для кожного етапу реалізації проекту.

ІСАЧЕНКО ДМИТРО АНАТОЛІЙОВИЧ «МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ РЕГІОНАЛЬНОЇ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ МАЛИХ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ» (д.е.н.)

Науковий консультант доктор економічних наук, професор, академік НАН України Буркинський Борис Володимирович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, директор

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Дисертацію присвячено науковому обґрунтуванню та розробці методології формування стратегії розвитку малих промислових підприємств.

Запропоновано концепцію, згідно якої методологічною основою управління економікою регіону є регіональний відтворювальний підхід, який охоплює взаємозв'язки суб'єктів економіки регіону, що дозволяє комплексно розглядати їх поведінку з позиції завдань економічного та соціального розвитку регіону.

Запропоновано концепцію стратегії розвитку малого промислового підприємництва, яка будується на кейнсіанській моделі, але пропонується використовувати поряд з цим механізм державної підтримки (витрат), що має викликати численні мультиплікативні ефекти, невід'ємною ланкою яких є активізація попиту, у тому числі і споживчого, оскільки стримуючим чинником розвитку малого промислового підприємництва є обмежений попит населення через низькі доходи, а також через те, що він в значній мірі зорієнтований на імпортні товари. Потрібна ініціатива держави, місцевих органів, система мір по стимулюванню його розвитку – прямі та непрямі бюджети, субсидії, податкові пільги і таке інше.

**КОВАЛЬЧУК СВІТЛАНА ЯРОСЛАВІВНА
«ТРАНСФОРМАЦІЇ В РЕГІОНАЛЬНИХ СИСТЕМАХ
ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН (НА ПРИКЛАДІ АГРАРНОГО
ВИРОБНИЦТВА)» (к.е.н.)**

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент Купінець Лариса Євгенівна, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, провідний науковий співробітник відділу економічного регулювання природокористування

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

В дисертаційній роботі викладено результати досліджень з питань розвитку регіональної системи економічних відносин у визначеному пріоритетному напрямку - розвитку аграрного виробництва. Проведено аналіз теоретичних, методологічних, методичних проблем його становлення в регіональній системі економічних відносин. Виявлені умови формування стійких суб'єктно-об'єктних взаємозв'язків аграрного виробництва.

Запропоновано методологічні та методичні основи аналізу трансформацій в регіональній системі економічних відносин. Розроблено модель, що описує регіональні тенденції змін в галузях аграрного виробництва.

Розроблено методику визначення міри впливу означених факторів на стійкий розвиток аграрних відносин, виявлено взаємозв'язок та

обчислено їх кількісне значення. Зазначена методика дозволяє прогнозувати та попереджати явища і події, які негативно впливають на розвиток регіональної системи економічних відносин.

Уточнені регіональні особливості попередження впливу дії кризових явищ на розвиток аграрних відносин. Запропоновані антикризові заходи щодо подолання наслідків фінансово–економічної кризи.

НЕЗДОЙМІНОВ СЕРГІЙ ГЕОРГІЙОВИЧ «НАПРЯМИ І ФОРМИ РОЗВИТКУ РЕКРЕАЦІЇ ТА ТУРИЗМУ В РЕГІОНІ НА ЗАСАДАХ АКТИВІЗАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» (к.е.н.)

Науковий керівник кандидат економічних наук, доцент Герасименко Віктор Григорович, Одеський державний економічний університет Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри економіки і управління туризмом

Робота виконана в Одеському державному економічному університеті Міністерства освіти і науки України

У дисертації досліджено теоретичні й методологічні проблеми формування територіально-виробничих форм і напрямків розвитку рекреації та туризму на засадах активізації підприємницької діяльності в туристично-рекреаційній сфері регіону. Проаналізовано сучасні підходи до кластерних територіально-виробничих утворень, обґрунтовано принципи їх формування та стратегії регіонального розвитку кластеру сільського зеленого туризму. Розроблено підприємницьку концепцію суб'єктів туристично-рекреаційної діяльності, класифікацію підприємництва за функціонально-галузевою діяльністю у сфері рекреації та туризму, типологізацію туристичних регіонів. Здійснено аналіз умов і факторів формування новітніх територіально-виробничих форм господарства у сфері гостинності та сільському зеленому туризмі й визначено стратегічні напрямки їх розвитку в регіоні.

За результатами дослідження запропоновано модель оцінки якості туристичних послуг підприємств галузі на засадах бенчмаркінгу, що дозволяє підвищити ефективність діяльності та конкурентоспроможність підприємств.

ЯЦЕНКО МАРІАННА СЕРГІЇВНА «УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ РЕГІОНАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ ІНФОКОМУНІКАЦІЙНИХ ПОСЛУГ» (к.е.н.)

Науковий керівник доктор економічних наук, професор Філіппова Світлана Валеріївна, Одеський національний політехнічний університет Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри обліку, аналізу і аудиту

Робота виконана в Одеському національному політехнічному університеті Міністерства освіти і науки України

В дисертаційній роботі запропоновано системне управління розвитком регіонального комплексу інфокомунікаційних послуг та надання його розвитку двовекторної спрямованості як нової територіально-виробничої форми оптимізації господарства та інфраструктурної основи соціально-економічного розвитку регіону. Обґрунтовано методичні рекомендації стосовно формування інформаційно-аналітичного забезпечення системи управління регіонального комплексу інфокомунікаційних послуг на засадах геомаркетингу та систему показників аналізу його стану і оцінки впливу на розвиток регіону.

**СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 08.00.06 – ЕКОНОМІКА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ НАВКОЛИШНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА**

**АЛЬ-НАЇФ ОЛЬГА ВАДИМІВНА «ОРГАНІЗАЦІЙНІ ТА
ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ СТВОРЕННЯ ЕКОТЕХНОПАРКІВ ЯК
ІННОВАЦІЙНИХ СТРУКТУР СТАЛОГО РОЗВИТКУ» (к.е.н.)**

*Науковий керівник доктор економічних наук, професор Харічков
Сергій Костянтинівич, Інститут проблем ринку та економіко-
екологічних досліджень НАН України, заступник директора з наукової
роботи*

*Робота виконана в Одеському національному політехнічному
університеті*

В дисертації проведено теоретичний аналіз сучасних уявлень поняття "сталий розвиток", визначено сутність та наведено класифікацію екологічних інновацій, оцінено їх роль в моделі переходу до сталого розвитку, досліджено питання екологізації інноваційної діяльності, вдосконалено структурну модель екологічного спрямованого інноваційного процесу. Досліджено світові і вітчизняні тенденції розвитку системи інноваційних структур, розроблено узагальнену схему класифікацій та схему взаємодії інноваційних структур. Сформульовано сучасне поняття екотехнопарку як організаційної форми інноваційних структур сталого розвитку, розроблено концептуальну модель екологізації інноваційної діяльності в сучасному екотехнопарку, побудовано модель взаємодії структурно-функціональних елементів в організаційно-економічному забезпеченні функціонування екотехнопарку. Систематизовано економічні та організаційно-управлінські інструменти та фінансові потоки екотехнопарку. Розроблено організаційно-економічну структуру регіонального екотехнопарку як засобу рішення екологічних проблем за напрямком екологічно чистих виробництв та ресурсо- і

енергозберігаючих технологій, побудовано чотирьохрівневу структуру управління в регіональному екотехнопарку та розроблено методичні підходи до оцінки ефективності діяльності екотехнопарку.

ГУБАНОВА ОЛЕНА РОСТИСЛАВІВНА «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНИЙ МЕХАНІЗМ СТИМУЛЮВАННЯ ОСВОЄННЯ ТЕХНОГЕННО-РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ УКРАЇНИ» (д.е.н.)

Науковий консультант доктор економічних наук, професор Ковальов Володимир Георгійович, Одеський державний екологічний університет Міністерства освіти і науки України, завідувач кафедри менеджменту природоохоронної діяльності

Робота виконана в Одеському державному екологічному університеті Міністерства освіти і науки України

Дисертаційна робота присвячена питанням обґрунтування та розробки концептуальних положень, теоретико-методологічних засад та науково-практичних рекомендацій щодо формування організаційно-економічного механізму стимулювання освоєння техногенно-ресурсного потенціалу України як елемента ресурсозберігаючої та природоохоронної політики держави в умовах ринкових перетворень. В контексті проблеми твердих відходів визначена сутність поняття «техногенно-ресурсний потенціал» економічної системи, виділені його компонентно-просторова та функціональна структури. Розроблено варіант класифікації техногенних відходів, що враховує комплексний характер відходоутворення за організаційно-економічними ознаками. Визначено сукупність чинників матеріального виробництва, які впливають на процеси генезису та акумулювання твердих відходів. Розроблено концепцію формування організаційно-економічного механізму стимулювання освоєння техногенно-ресурсного потенціалу, яка ґрунтується на збалансованому поєднанні ринкових та адміністративних інструментів спонукаючої дії, що обумовлює можливість реалізації принципу диспозитивності в сфері вторинного ресурсокористування.

МАРТИНЮК ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ЕКОЛОГІЧНО ОРІЄНТОВАНОГО УПРАВЛІННЯ ТРАНСПОРТНО-ТЕХНОЛОГІЧНИМИ СИСТЕМАМИ» (к.е.н.)

Науковий керівник доктор економічних наук, професор Харічков Сергій Костянтинович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, заступник директора з наукової роботи

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України

Дисертаційна робота присвячена дослідженню теоретико-методичних засад формування стратегії екологічно орієнтованого управління транспортно-технологічними системами (ТТС) на прикладі трубопровідного магістрального транспорту.

В дисертації наведено обґрунтування сутності понять «екологічна стратегія транспортно-технологічною системою» та «стратегія екологічно орієнтованого управління транспортно-технологічною системою», розроблені система принципів, методичні підходи до формування екологічної стратегії транспортно-технологічної системи на корпоративному та операційному рівнях. Запропоновано типологію ознак екологічної стратегії підприємства; сформовано процедуру проведення комплексної оцінки внутрішніх факторів ТТС, вперше запропоновано модель функціонального еколого-економічного аналізу (ФЕЕА) для транспортно-технологічної системи. Визначено особливості використання екологічно орієнтованих маркетингової та інноваційної стратегій ТТС; запропоновано комплекс фізичного розподілу для транспортно-технологічних систем доповнити компонентою – «екологічна безпека».

ПУНЬКО БОГДАН МИХАЙЛОВИЧ «ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДТВОРЕННЯ ЕКОНОМІКО-ЕКОЛОГІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ» (Д.Е.Н.)

Науковий консультант доктор економічних наук, професор Степанов В'ячеслав Миколайович, Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, зав. відділу економіко-екологічних проблем приморських регіонів

Робота виконана в Інституті проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України.

Дисертаційна робота присвячена питанням обґрунтування теоретико-методологічних і функціональних основ економіко-екологічного відтворення сукупного суспільного продукту, робочої сили, виробничих відносин та природно-ресурсного потенціалу лісових екосистем, агроекосистем, природно-заповідного фонду, рекреаційно-туристичних послуг, пошкоджених екосистем тощо, в основу яких покладено розвиток економічних, екологічних, сировинних та соціальних функцій взаємодії суспільства і природи у процесі "виробництва – споживання – відтворення". Питанням оптимізації еколого-економічної ефективності і обґрунтованості економіко-екологічних управлінських рішень, що пов'язані із забезпеченням економіко-екологічної територіально-виробничої організації та економіко-екологічної територіально-міжгалузевої інтеграції процесів суспільного відтворення і природокористування, підвищення ефективності економіко-екологічного відтворення на регіональному, національному і глобальному рівнях.

Сформульовано теоретико-функціональні основи економічної системи раціональних відносин суспільного відтворення і природокористування. Обґрунтовано теоретико-методологічні основи раціонального управління процесами економіко-екологічного відтворення та методологічні інноваційні основи раціонального управління соціально-економічними об'єктами і менеджменту людського фактора як інструменту оптимізації економіко-управлінських відносин. Розроблено методологічні принципи критеріального моделювання соціально-економічної ефективності рекреаційного природокористування та лісовідновлення; теоретико-функціональні інструменти формування національної стратегії менеджменту довкілля та глобальної стратегії економіко-управлінської еволюції суспільства і природи. Сформульовано ряд науково-функціональних напрямів щодо вивчення економіко-екологічних тенденцій глобалізації на основі визначення сумарного питомого показника економіко-математичного індексу еколого-економічної (біоетичної) спроможності тієї чи іншої країни до глобалізації: (1) розрахунок питомого показника економіко-математичного індексу економічної спроможності країн до глобалізації та 2) розрахунок питомого показника економіко-математичного індексу еколого-економічної спроможності країн до глобалізації). Розроблено регуляторні індикатори стабілізації і спокою економіки на її глобальному і макроекономічному рівнях, сформульовано головні антикризові заходи керування українською економікою.

САФОНОВА ВІРА ІВАНІВНА «ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ РОЗВИТКУ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН В АГРАРНОМУ ПРИРОДОКОРИСТУВАННІ» (д.е.н.)

Науковий консультант доктор економічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України Новиков Юрій Миколайович, Південний філіал Національного університету біоресурсів і природокористування України «Кримський агротехнологічний університет», завідувач кафедри фінансів і кредиту

Робота виконана в Південному філіалі Національного університету біоресурсів і природокористування України «Кримський агротехнологічний університет»

Сформульовано суть науки «аграрне природокористування», науки про ефективне використання природних ресурсів (земельних і водних) для виробництва сільськогосподарської продукції за умови відтворення родючості ґрунтів та недопущення екологічного збитку навколишньому середовищу. Дано визначення економіки аграрного природокористування. У дисертації приведені теоретичні та методологічні основи земельних відносин в аграрному

природокористуванні, визначені їх суть, особливості, цілі, принципи й закономірності і критерії ефективного розвитку.

Викладені передумови та проблеми формування й розвитку ринку земель сільськогосподарського призначення, визначена його суть, розглянуті особливості функціонування ринкового механізму. Обґрунтовано новий метод грошової оцінки землі та показані напрями його використання в аграрному природокористуванні. Обґрунтовано необхідність проведення економічного експерименту з відміни мораторію на купівлю-продаж земель сільськогосподарського призначення в цілях вироблення й апробації механізму та документообігу по формуванню й функціонуванню інфраструктури ринку землі. Запропоновано створити земельний банк на базі функціонуючого державного банку, що дозволить заощадити значні державні кошти.

СОТНИК ІРИНА МИКОЛАЇВНА «ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГО-ЕКОНОМІЧНОГО МЕХАНІЗМУ УПРАВЛІННЯ РЕСУРСОЗБЕРЕЖЕННЯМ» (д.е.н.)

Науковий консультант доктор економічних наук, професор Мельник Леонід Григорович, Сумський державний університет, завідувач кафедри економіки

Робота виконана у Сумському державному університеті Міністерства освіти і науки України.

У дисертації досліджуються теоретичні, методологічні і практичні питання формування багаторівневого еколого-економічного механізму управління ресурсозбереженням. Удосконалено дефініційну основу, теоретично обґрунтовано концептуальні засади і напрями розвитку ресурсозбереження. Запропоновано теоретико-методологічні підходи до оцінки соціо-еколого-економічної ефективності ресурсозберігаючих заходів та їх мотивації на різних рівнях господарювання. Удосконалено методологію формування самовідтворювального еколого-економічного механізму управління ресурсозбереженням і його організаційно-методичне забезпечення, теоретичні засади багаторівневого соціо-еколого-економічного моніторингу ресурсозберігаючих процесів.

Технічний секретар

Солошенко А.В.